

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Tomislav Šegina
Zvanje	Lic. theol., dipl. kateheta
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	Gimnazija Karlovac
Adresa elektroničke pošte	tomislav.segina@gmail.com
Naslov Metodičkih preporuka	Hinduizam – primjer politeističke religije
Predmet (ili međupredmetna tema)	Katolički vjeronauk
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	1. razred srednje škole
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	<p>SŠ KV A.1.1. Učenik objašnjava važnost temeljnih životnih pitanja i pronalaženja odgovora na njih, prepoznaje čovjeka kao religiozno biće te objašnjava i vrednuje njegov odnos prema Bogu, posebno u spisima, nauku, moralu i kultu velikih svjetskih religija.</p> <ul style="list-style-type: none">- Učenik analizira različite oblike izražavanja i življenja religioznosti.- Učenik izražava stav poštovanja prema osobama koje ne vjeruju i čija se religioznost razlikuje od njegove.- Učenik prepoznaje rasprostranjenost religija u svijetu.- Učenik razlikuje velike svjetske religije prema utemeljitelju, božanstvu, simbolu, nauku, moralu i kultu. <p>SŠ KV D.1.3. Učenik predstavlja i vrednuje doprinose Katoličke Crkve i kršćanstva, kao i doprinose drugih svjetskih religija u društvenom i kulturnom životu pojedinih naroda u prošlosti i sadašnjosti.</p>

	<ul style="list-style-type: none">- Učenik opisuje odnos pojedinih religija prema socijalnoj i kulturnoj stvarnosti.- Učenik prepoznaje važnost poštovanja duhovnih vrijednosti različitih religija, kultura i civilizacija.- Učenik prepoznaje i vrednuje doprinose i utjecaje vjerovanja, religijskih obreda i temeljnih vrijednosti kršćanstva i drugih religija na društveni i kulturni život u Hrvatskoj i u svijetu u prošlosti i sadašnjosti.
Tijek nastavnog sata	<ol style="list-style-type: none">1. Stvaranje problemske situacija 5 min2. Izdvajanje i preciziranje problema 5 min3. Upute za rješavanje problema 2 min4. Rješavanje problema 10 min5. Iznošenje rezultata 3 min6. Sinteza 10 min7. Aktualizacija 5 min8. Ponavljanje 5 min
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	<ol style="list-style-type: none">1. Stvaranje problemske situacije Vidi Prilog 1.2. Izdvajanje i preciziranje problema Vidi Prilog 2.3. Upute za rješavanje problema Vidi Prilog 3.4. Rješavanje problema Učenici samostalno i u paru rješavaju dobivene zadatke.5. Iznošenje rezultata Vidi Prilog 4.6. Sinteza Vidi Prilog 5.7. Aktualizacija Vidi Prilog 6.8. Ponavljanje

	Vidi Prilog 7. 9. Dodatni zadaci za rad kod kuće Vidi Prilog 8.
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	Svi sadržaji nalaze se u prilogima dostavljenima uz ovaj obrazac.
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	Vidi Prilog 7.
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	Zadaci prožimaju cijeli sat: vidi priloge 1 do 7. U Prilogu 8. nalaze se dodatni zadaci koji se mogu upotrijebiti kao zadaci za rad s darovitim učenicima, projektnu nastavu i domaću zadaću.
DODATNI ELEMENTI¹	
Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	Međupredmetna tema Osobni i socijalni razvoj C.4.4. Opisuje i prihvaća vlastiti kulturni i nacionalni identitet u odnosu na druge kulture. - Analizira društvene utjecaje koji oblikuju kulturni i nacionalni identitet. - Prepoznaje ponašanje i osjećaje koji su posljedica stereotipa i predrasuda. - Promatra društvene vrijednosti i pojave iz različitih perspektiva. - Sve kulture imaju svoje vrijednosti i trebaju se međusobno poštovati.
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	Kroz sve faze nastavnog sata ostvaruje se ishod međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj c. 4. 4.
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	Vidi Prilog 8.

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodčkih preporuka.

Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedijske i interaktivne sadržaje	
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<p>Josip BALOBAN, <i>Određeni aspekti crkvenosti u Hrvatskoj – Rezultati i prosudbe istraživanja</i>, u: <i>Bogoslovska smotra</i>, 538.</p> <p>KEMP, Hug P., <i>Praktični vodič za svjetske religije</i>, Zagreb, 2015.</p> <p><i>Religije svijeta. Enciklopedijski priručnik</i>, Zagreb, 1998.</p> <p>ROCK, Lois, <i>Upoznajmo religije svijeta</i>, Zagreb, 2005.</p> <p>STARIC, Aldo (ur.), <i>Enciklopedijski teološki rječnik</i>, Zagreb, 2009.</p> <p>Internet:</p> <p>https://youtu.be/4uFZQpzXX_s</p> <p>https://hr.wikipedia.org/wiki/Mahatma_Gandhi</p> <p>https://youtu.be/JoC_x3Hzkke</p> <p>https://www.bitno.net/academicus/teologija/10-temeljnih-razlika-izmedu-krscanstva-i-hinduizma/</p>

PRILOG 1.

Nastavnik učenicima čita (ili pušta snimku) mantru Hare Krišna.

https://youtu.be/4uFZQpzXX_s

„Hare Krišna, Hare Krišna, Krišna Krišna, Hare Hare; Hare Rama, Hare Rama, Rama Rama, Hare Hare.“

Jeste li ikada čuli ovaj tekst? Ako jeste, gdje ste ga imali priliku čuti? Znete li možda kako se zove vjerska zajednica koja koristi ovaj tekst?

Ovaj tekst kao molitvu/mantru koriste pripadnici vjerske zajednice koja se naziva „Pokret Hare Krišna“ ili „Međunarodno društvo za Krišninu svijest“. Ovu vjersku zajednicu osnovao je Indijac B. S. Prabhupada 1975 - te godine u SAD – u. Pripadnike ove vjerske zajednice možemo često vidjeti kako po ulicama i trgovima američkih i europskih gradova pjevaju mantru koju smo malo prije pročitali/čuli. Njihova vjerska praksa nalaže im da ovu mantru dnevno ponove čak 1728 puta. Možete li na temelju podrijetla osnivača (Indijac) i teksta mantre (učenicima je možda poznat bog Krišna) pretpostaviti iz koje velike svjetske religije ova vjerska zajednica vuče svoje podrijetlo? (HINDUIZAM)

PRILOG 2.

Znate li kojoj vrsti religije pripada hinduizam? (Hinduizam je politeistička religija.) Kakve su to politeističke religije? (To su religije u kojima se štuje više bogova.) Možete li, osim hinduizma, nabrojati još neke politeističke religije? (babilonska religija, egipatska religija, grčka religija, rimska religija, keltska religija, nordijska religija, slavenska religija, religije plemenskih naroda, ...) Politeističke religije prevladavale su među ljudima dobar dio povijesti (osobito u antici). Danas su ih dobrim dijelom većinom potisnule monoteističke religije (osobito kršćanstvo i islam), a mnoge od malo prije nabrojanih politeističkih religija više ni ne postoje. Najveća preživjela politeistička religija današnjice je hinduizam. Iako su mnogi ljudi na Zapadu čuli za tu religiju, malo ih zna reći nešto više o njoj. Možete li mi Vi reći neke pojmove koje bismo mogli povezati s ovom religijom? (npr. Krišna, Indija, Ganges, yoga, reinkarnacija, krava, ...) Na današnjem satu imat ćemo priliku doznati nešto više o ovoj, zapadnjacima poprilično nepoznatoj religiji. Molim Vas da u svoje bilježnice napišete naslov HINDUIZAM.

PRILOG 3.

Sada će te dobiti tekst o hinduizmu te tablicu koja će Vam pomoći u radu s tim tekstom. Samostalno pročitajte tekst te u paru pokušajte ispuniti tablicu.

Hinduizam

Hinduizam je religija koja sigurno postoji u Indiji od 2000-te god. pr. Kr., a njezini počeci sežu možda i u 8. tisućljeće pr. Kr. Hinduizam nema povijesnog utemeljitelja, nema jedinstveni sustav vjerovanja i nema vrhovnog vjerskog vođu. Naziv hinduizam potječe iz 1200. godine, iz vremena kada su muslimanski osvajači željeli načiniti razliku između vlastite vjere i vjere indijskog naroda. Hindu je zapravo perzijska riječ koja znači Indijac ili indijski. Sami Indijci za vlastitu religiju radije koriste izraz *vječno učenje* umjesto izraza *hinduizam*. Hinduizam je većinska religija Indije, iako je u različitim oblicima prisutan i na Zapadu (npr. kroz pokret „Hare Krišna“, popularizaciju yoge i ideje reinkarnacije, itd.). Ova religija dijeli ljude na četiri kaste ili staleža. Najviša kasta su brahmani (svećenici), zatim slijede ratnici i zaštitnici naroda, obični pučani (obrnici, trgovci, zemljoradnici) te na zadnjem mjestu dolaze priprosti radnici i sluge. Osobe koje se nalaze izvan ove četiri kaste doslovno se nazivaju izopćenici. Kao simbol hinduizma najčešće se koristi sveti slog **om**. Hinduisti mogu štovati mnoge bogove ili samo jednoga boga. Iako u hinduizmu postoje mnogi bogovi, tri boga imaju glavnu ulogu: Brahman (stvoritelj), Višnu (održavatelj) i Šiva (razaratelj). Hinduistički bogovi povremeno se rađaju na zemlji kako bi ispravili ono što je krivo. Ta božanska utjelovljenja poznata su i pod pojmom **avatar**. Hinduisti svoje bogoštovlje mogu obavljati u hramovima, kod kuće te u prirodi (npr. u rijeci **Ganges**). Bogoštovlje se sastoji od štovanja kipova i slika, prinošenja darova (hrana, cvijeće, tamjan, svjetiljke), molitve, obrednih pranja, hodočašća, slušanja i čitanja svetih tekstova, vježbanjem **yoge** itd. Duhovni vođe koji pomažu hinduističkim vjernicima na njihovom duhovnom putu nazivaju se **gurui**. Hranjenje **krava**, koje su za hinduiste svete životinje, također se smatra pobožnim djelom. Što se tiče svetih tekstova, najpoznatiji hinduistički tekstovi su vede. Jedna od temeljnih ideja hinduizma je ideja **reinkarnacije**. Prema hinduističkom vjerovanju duša (atman) se nakon smrti reinkarnira prema zakonu **karmana** u bolji ili lošiji život. Ljudska duša (atman) putuje prema Brahmanu kao što rijeka putuje prema moru. To putovanje može trajati kroz mnoge živote, a konačni cilj tog putovanja jest **mokša**. U hinduizmu postoje mnogi blagdani, a među najpoznatijima su **Holi** i **Divali**. Hinduistički vjernici najčešće sudjeluju u blagdanima koji su povezani s njihovim omiljenim bogovima.

Autor: Tomislav Šegina (tekst je sastavljen na temelju tekstova o hinduizmu iz: KEMP, Hug P., *Praktični vodič za svjetske religije*, Zagreb, 2015.; *Religije svijeta. Enciklopedijski priručnik*, Zagreb, 1998.; ROCK, Lois, *Upoznajmo religije svijeta*, Zagreb, 2005.)

HINDUIZAM	
S kojim ste podacima o hinduizmu već bili upoznati?	
S kojim se podacima o hinduizmu susrećete prvi puta?	
Koje pojmove iz teksta znate sami objasniti?	
Za objašnjenje kojih pojmova Vam je potrebna pomoć?	

PRILOG 4.

Nakon što su završili s radom na tekstu nastavnik proziva učenike, a oni čitaju svoje odgovore. Kod objašnjenja poznatih pojmova nastavnik s učenicima pazi na točnost odgovora. Za nepoznate pojmove nastavnik upućuje učenike na traženje objašnjenja u leksikonu (nastavnik dijeli učenicima list s leksikonom) ili im samostalno objašnjava pojmove (učenici mogu pronaći objašnjenja i na internetu ili u nekoj enciklopediji).

LEKSIKON

Avatar – zemaljsko utjelovljenje hinduističkog boga. Najpoznatiji avatar boga Višnua je Krišna. On je bio čuvar goveda koji je postao važan vojskovođa i vladar.

Divali – „svečanost svjetla“ koja se slavi u listopadu ili studenome. Ovaj blagdan slavi se u čast Lakšmi, božici blagostanja.

Ganges - sveta rijeka za hinduiste (voda je simbol beskonačnog života). Varanasi je najsvetiji grad na rijeci, a to je ujedno i mjesto u kojem mnogi hinduisti žele umrijeti jer vjeruju da će lakše doći do sjedinjenja s Brahmanom ako im se pepeo nakon kremiranja prospe u rijeku Ganges.

Guru – duhovni učitelj u hinduizmu.

Holi – blagdan posvećen bogu Višnuu koji je kao avatar Krišna posjetio zemlju. Ovaj blagdan slavi se u proljeće.

Karman – uzrok ili učinak. Činjenje dobra uzrokuje dobro (i u sadašnjem i u budućem životu), a činjenje zla biva kažnjeno zlom (i u sadašnjem i u budućem životu).

Krava – sveta životinja za hinduiste. Dopušteno im je slobodno lutati ulicama, a za određenih svetkovina ih kite zvončićima i cvjetnim vijencima. Iako se ne zna točno, krava se najvjerojatnije smatra svetom zbog toga što je avatar Krišna bio čuvar goveda. Osim toga, krava je i simbol Majke Zemlje i darežljivosti kojom ona obdaruje čovječanstvo. Iako neki hinduisti jedu meso, ipak su većina vegetarijanci zbog toga jer je štovanje krave simbol štovanja svih životinja.

Mokša – sjedinjenje atmana (duše) s Brahmanom, prestanak samsare (beskrajni krug rađanja i smrti). Duša (atman) se sjedinjuje s Brahmanom kao što se kapljica vode koja padne u ocean sjedinjuje s oceanom.

Reinkarnacija – teorija selidbe duše. Nakon smrti duša (atman) napušta tijelo i ponovno se rađa kao životinja ili čovjek, ovisno o tome kako je živjela u svom prošlom životu (zakon karmana).

Yoga – tehnika pomoću koje se želi „kontrolirati, podjarmiti, ujediniti“ tjelesnu disciplinu i meditaciju kako bi se postigao uvid u narav stvarnosti.

PRILOG 5.

Nastavnik učenicima dijeli radni list (ili ga prepisuju u bilježnicu) pomoću kojeg sintetiziraju gradivo. Nakon što učenici završe rješavanje radnog lista, nastavnik proziva nekoliko učenika te svi zajedno provjeravaju točnost rješenja.

HINDUIZAM	
VRIJEME NASTANKA	
UTEMELJITELJ	
BOGOMOLJA	
PODRIJETLO NAZIVA	
RASPROSTRANJENOST	
DRUŠTVENO UREĐENJE	
SIMBOL	

BOŽANSTVA	
BOGOŠTOVLJE	
SVETA RIJEKA	
DUHOVNII UČITELJI	
SVETA ŽIVOTINJA	
SVETI SPISI	
ESHATOLOGIJA	
BLAGDANI	

PRILOG 6.

Na koje je sve načine hinduizam prisutan na Zapadu? (ideja reinkarnacije, yoga, Hare Krišna, filmska industrija – npr. film Avatar,...)

Učeničke odgovore nastavnik piše na ploču oko pojma HINDUIZAM.

Učenici usmeno ili pismeno iznose svoja iskustva gdje su se sve susreli s tragovima hinduizma u svome svakodnevnom životu.

PRILOG 7.

Anketa

Ispunite anketu te ju zajednički prokomentirajte s vjeroučiteljem (za vrijeme aktualizacije).

	U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Nisam siguran	Slažem se	U potpunosti se slažem
Smatram da kršćani smiju vježbati yogu.					
Reinkarnacija je protivna kršćanskoj vjeri.					

Izlazna kartica (nastavnik je daje učenicima na kraju sata)

1. Kada se hinduizam pojavio?
2. Tko je utemeljitelj hinduizma?
3. Kako se nazivaju hinduističke bogomolje?
4. Koji je najstariji naziv za hinduizam?
5. Odakle pojam hinduizam vuče svoje podrijetlo?
6. U kojoj državi je hinduizam većinska religija?
7. Što su kaste?
8. Što je simbol hinduizma?
9. Nabroji tri vrhovna hinduistička božanstva.
10. Koja rijeka je sveta za hinduiste?
11. Kako se nazivaju vjerski učitelji u hinduizmu?
12. Koju životinju hinduisti smatraju svetom?
13. Kako se nazivaju hinduistički sveti spisi?
14. Kako hinduizam gleda na zagrobni život?
15. Nabroji nekoliko hinduističkih blagdana.

PRILOG 8.

Zadatak 1.

Pročitajte članak i saznajte nešto više o hinduističkom učitelji Mahatma Gandhiju. Osnovne podatke prezentirajte kolegama u razredu.

https://hr.wikipedia.org/wiki/Mahatma_Gandhi

Zadatak 2.

Pogledajte kratki film o svetom gradu Varanasiju.

https://youtu.be/JoC_x3Hzkkc

Zadatak 3.

Pročitajte članak i saznajte nešto više o glavnim razlikama i između kršćanstva i hinduizma te zatim u obliku prezentacije razrednim kolegama objasnite što ste naučili.

<https://www.bitno.net/academicus/teologija/10-temeljnih-razlika-izmedu-krscanstva-i-hinduizma/>